

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΡΗΤΗΣ
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΜΑΣΤΑΜΠΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Τέχνη και Πολιτισμός στα χρόνια της Ένωσης

*Με την ευκαιρία της επετείου των 100 χρόνων
από την Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα
(1913-2013)*

27-29 Σεπτεμβρίου 2013
στο Πνευματικό Κέντρο Παναγίτσας Μασταμπά

ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης

Υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Κρήτης

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πασχαλίδης Νικόλαος, *Ιερέας*
Φραγκιαδάκης Αντώνιος, *Ιερέας*
Μπολάκης Ιωάννης, *Ιερέας*
Πυργιανάκης Ηρακλής, *Αρχιτέκτονας Μηχανικός*
Δασκαλάκης Δημήτριος, *Φιλολόγος - Αγιογράφος*

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Νικολακάκης Γεώργιος, *Καθηγητής Κοιν. Ανθρωπολογίας Παν/μίου Κρήτης*
Καπετανάκης Ευάγγελος, *Καθηγητής Γεωπονίας- Πρόεδρος Τ.Ε.Ι. Κρήτης*
Μανιός Ανδρέας, *Ιατρός- Δ/ντής Πλαστικός Χειρουργός- Δ/ντής ΕΣΥ, ΠΑΓΝΗ*
Δρακάκης Εμμανουήλ, *Προϊστάμενος Γ. Αρχείων του Κράτους Ν. Ηρακλείου, μέλος Δ.Σ. Εταιρείας Κρητικών Ιστορικών Μελετών*
Ψιλάκης Νίκος, *Συγγραφέας - Δημοσιογράφος*
Τσερεβελάκης Ιωάννης, *Φιλολόγος- Θεολόγος - Πρωτοψάλτης*

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Ειρηναίος
Αρναουτάκης Σταύρος, *Οικονομολόγος - Περιφερειάρχης Κρήτης*
Στεφάνου Ευριπίδης, *Πρύτανης Πανεπιστημίου Κρήτης*
Καπετανάκης Ευάγγελος, *Καθηγητής Γεωπονίας- Πρόεδρος Τ.Ε.Ι. Κρήτης*
Ευαγγελάτος Σπυρίδων, *Πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών*
Καραπιδάκης Νικόλαος, *Καθηγητής Τμ. Ιστορίας Ιόνιου Παν/μίου- Πρόεδρος Εφορίας Αρχείων του Κράτους*

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Πρεσβ. Ιωάννης Μπολάκης
Πασχαλίδου Φιλοθέη
Παπαδολιοπούλου Άννα
Καρακωνσταντάκης Κωνσταντίνος
Πυργιανάκη Έλλη- Θάλεια
Πετράκη Θάλεια

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

1η Συνεδρία (Α)

- Προεδρείο: **Ευάγγελος Καπετανάκης - Γεώργιος Νικολακάκης - π. Νικόλαος Πασχαλίδης**
- 4.30-5.00 Εγγραφές
- 5.00 - 6.00 μ.μ. Έναρξη - χαιρετισμοί
- 6.00 - 6.20 μ.μ. **Παλιούρας Αθανάσιος:** Η κατάσταση των χριστιανικών μνημείων της Κρήτης κατά την εποχή της απελευθέρωσης.
- 6.20 - 6.40 μ.μ. **Κόπακα Αικατερίνη:** Ο Μίνως Α. Καλοκαιρινός και η ανάδειξη του μινωικού πολιτισμού.
- 6.40 - 7.00 μ.μ. **Τσερεβελάκης Ιωάννης:** Τα ιεροσαλτικά πράγματα του Ηρακλείου κατά την 1η πενηκονταετία του 20ού αιώνα (με βάση το αρχείο του Αγίου Μηνά).
- 7.00 - 7.20 μ.μ. **Αλεβίζου Ντενιζ-Χλόη:** Εικόνες Σύμβολα των Αγώνων των Κρητών (1821-1913).
- 7.20 - 7.40 μ.μ. **Κουγιουμουτζάκης Γιάννης:** Ο ποιητής των βρεφών.
- 7.40 - 8.00 μ.μ. **Ψιλάκη Έφη:** Συμβολικές απεικονίσεις της Ένωσης σε έργα της κρητικής λαϊκής τέχνης.
- 8.00 - 8.20 μ.μ. **Καρτσάκης Αντώνιος:** Χριστιανοί και Μουσουλμάνοι κατά τα τελευταία χρόνια της τουρκοκρατίας στην Κρήτη. Λογοτεχνικές αναπαραστάσεις στο έργο του Ι. Κονδυλάκη.
- 8.20 - 8.40 μ.μ. **Νικολακάκης Γιώργος:** Η Κρήτη του 1900... Αστικές μεταμορφώσεις, κοινωνικός μετασχηματισμός και διαδικασίες εθνικής ένωσης.
- 8.40 - 9.00 μ.μ. Συζήτηση

ΣΑΒΒΑΤΟ 28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

2η Συνεδρία (Β)

- Προεδρείο: **Γιάννης Κουγιουμουτζάκης - Κώστας Τσικνάκης - π. Αντώνιος Φραγκιαδάκης**
- 9.00 - 9.40 π.μ. **Περισυνάκη Ευγενία:** *Η Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα μέσα από τη Νεοελληνική Λογοτεχνία.*
- 9.40 - 10.00 π.μ. **Σάββας Δημήτριος:** *Οι θεατρικές παραστάσεις την τελευταία περίοδο της Κρητικής πολιτείας στο παλιό Ηράκλειο και ο θεατρόφιλος του Μεγάλου Κάστρου Μανώλης Γ. Γεωργιάδης.*
- 10.00 - 10.20 π.μ. **Δρακάκης Εμμανουήλ:** *Εκκλησίες και σήμαντρα στα χρόνια της Χαλέπας.*
- 10.20 - 10.40 π.μ. **Αποστολάκης Σταμάτης:** *Λαϊκή ποίηση της Κρήτης για την Ένωση (1913).*
- 10.40 - 11.00 π.μ. **Τζιτζιλάκης Ευτύχης:** *Η διακόσμηση των κρητικών όπλων.*
- 11.00 - 11.20 **Συζήτηση**
- 11.20 - 11.40 π.μ. Διάλειμμα

3η Συνεδρία (Γ)

- Προεδρείο: **Αικατερίνη Κόπακα - Μιχάλης Τρούλης - π. Ιωάννης Μπολάκης**
- 11.40 - 12.00 **Φραγκάκης Μάριος, Μανιός Ανδρέας, Ζαχαρόπουλος Γεώργιος:** *Μελετώντας τα κρανία των αγωνιστών της Μονής Αρκαδίου.*
- 12.00 - 12.20 μ.μ. **Τσικνάκης Κωνσταντίνος:** *Η κατάσταση της Λέσχης των Ευγενών (Loggia) του Ηρακλείου το 1904 και οι ιταλικές αντιδράσεις.*
- 12.20 - 12.40 μ.μ. **Τζωράκης Γεώργιος:** *"Πανταχού δὲ μνημεία ἄϊδια ξυγκατοικίσαντες". Ο πανελλήνιος εορτασμός της Εκατονταετηρίδας για την Εθνική Ανεξαρτησία το 1930. Η περίπτωση του Ηρακλείου.*
- 12.40 - 1.00 μ.μ. **Πατρώνα Θεοδώρα:** *"Δεν εκατέχαμε ουτ' ένα Τουρκικό":*

μία συγκριτική μελέτη της απεικόνισης του Τουρκοκρητικού πρόσφυγα σε δύο ντοκιμαντέρ.
Βασιλάκη Ελένη: *Πολιτιστική επικοινωνία στα χρόνια της Κρητικής Πολιτείας.*
Σμυρνάκης Ζαχαρίας: *Ψηφίδες ζωής από τα παλαιά σχολεία (Στιχούργημα).*

1.00 - 1.20 μ.μ.

1.20 - 1.40 μ.μ.

1.40 - 2.00 μ.μ. Διάλειμμα.

4η Συνεδρία (Δ)

- Προεδρείο: **Αθανάσιος Παλιούρας - Ανδρέας Μανιός - Δημήτριος Σάββας**
- 5.00 - 5.20 μ.μ. **π. Μιχαήλ Πατεράκης:** *Χαρακτήρας των βυζαντινών εκκλησιαστικών ξυλόγλυπτων τέμπλων.*
- 5.20 - 5.40 μ.μ. **Σγουρός Οδυσσέας:** *Μεραμπέλλο 1867-2013 / Αφηγήσεις και συνάψεις της νεωτερικότητας.*
- 5.40 - 6.00 μ.μ. **Τρούλης Μιχαήλ:** *Ιωάννης Ιω. Σταθάκης, αγιογράφος: η γνωριμία του με τους Οσίους Παρθένιο και Ευμένιο.*
- 6.00 - 6.20 μ.μ. **Πυργιανάκης Ηρακλής:** *Δημήτρης Κυριακός, Αρχιτέκτονας 1881 - 1971. Το Ηράκλειο ευγνωμονεί.*
- 6.20 - 6.40 μ.μ. **Χριστοδούλου Χρίστος:** *Ξένοι δημοσιογράφοι και Νεότουρκοι γράφουν και συνωμοτούν για την Ένωση.*
- 6.40 - 7.00 μ.μ. **Σπυριδάκης Μιχαήλ:** *Το δομικό γεωργικό-κτηνοτροφικό, εμπορικό και ανθρωπογεωγραφικό περιβάλλον της Μεσαράς μετά από την οριστική αποχώρηση των τουρκικών δυνάμεων τον Οκτώβριο του 1898 έως το 1920.*
- 7.00 - 7.20 μ.μ. **Παπαηλιάκης Μιχαήλ:** *Η συντήρηση της ιστορικής μνήμης: προτομές Κρητών αγωνιστών στην Κρήτη.*
- 7.20 - 7.40 μ.μ. **Σφακιανάκης Μιχαήλ:** *Ο δικανικός λόγος στα χρόνια της Ένωσης.*
- 7.40 - 8.00 μ.μ. **Δουνδουλάκης Εμμανουήλ:** *Η συμβολή Κρητών Αγίων και χαρισματικών Γερόντων (δεύτερο μισό του 19ου - αρχές 20ού αιώνα) στην προαγωγή της τέχνης και του πολιτισμού. Εισαγωγικές παρατηρήσεις - ενδεικτικά παραδείγματα.*
- 8.00 - 8.20 μ.μ. **Συζήτηση**

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΣΕΠΤΕΜΡΙΟΥ

- 7.00 π.μ. Αρχιερατική Θεία Λειτουργία (στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου Μασταμπά) & επιμνημόσυνος δέηση για τους αγωνιστές των Κρητικών επαναστάσεων.
- 11.00 π.μ. Η παραδοσιακή χορωδία του Αγ. Τίτου θα ερμηνεύσει Θούρια από τη συλλογή του Παύλου Βλαστού που βρίσκεται στο Ιστορικό Αρχείο Κρήτης. Έρευνα, διδασκαλία, διεύθυνση κ. Γιακουμάκης Ανδρέας.
- 11.30 π.μ. Εκκλησιαστικοί ύμνοι από τη χορωδία του ιερού ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου Μασταμπά υπό τη διεύθυνση του Πρωτοψάλτη της κ. Πλαίτη Αντωνίου.

ΟΙ ΟΜΙΛΗΤΕΣ

- Αλεβίζου Ντενίζ-Χλόη:** *Ιστορικός της τέχνης, Δρ Πανεπιστημίου Κρήτης*
τηλ. 6975603236, email: denise.alevizou@gmail.com
- Αποστολάκης Σταμάτης:** *Δάσκαλος, Λαογράφος*
τηλ. 2821070592, 6944838503
- Βασιλάκη Ελένη:** *Δημοσιογράφος*
τηλ. 2810382300, email: elenvasilaki@yahoo.gr
- Γιακουμάκης Ανδρέας:** *Καθηγητής μουσικής, Πρωτοψάλτης*
τηλ. 6977394527, email: angiak@yahoo.gr
- Δουνδουλάκης Εμμανουήλ:** *Δρ. Καθηγητής Ανωτ. Εκκλησ. Ακαδημίας Ηρακλείου*
τηλ. 6984967165, email: doundoumans@yahoo.com
- Δρακάκης Εμμανουήλ:** *Προϊστάμενος Γ. Αρχείων του Κράτους Ν. Ηρακλείου, μέλος Δ.Σ. Εταιρ. Κρητικών Ιστορικών Μελετών*
τηλ. 6938900850, email: emdrakakis@yahoo.gr
- Ζαχαρόπουλος Γεώργιος:** *Ιατρός*
email: gzachar@hotmail.com
- Καρτσάκης Αντώνιος:** *Δρ. Φιλολογίας Παν/μίου Κρήτης*
τηλ. 2810235079, 6937270042, email: antonis45@hotmail.com
- Κόπακα Αικατερίνη:** *Καθηγήτρια Προϊστορικής Αρχαιολογίας Παν/μίου Κρήτης*
τηλ. 2810346317, email: kopaka@phl.uoc.gr
- Κουγιουμουτζάκης Γιάννης:** *Καθηγητής Ψυχολογίας Παν/μίου Κρήτης*
τηλ. 2810238970, email: gkugium@phl.uoc.gr
- Μανιός Ανδρέας:** *Ιατρός, Δ/ντής Πλαστ. Χειρουργός, Δ/ντής ΕΣΥ, ΠΑ. Γ. Ν. Η.*
τηλ. 6973614456, email: agmanios@gmail.com
- Νικολακάκης Γεώργιος:** *Καθηγητής Κοιν. Ανθρωπολογίας Παν/μίου Κρήτης*
τηλ. 6974854450 - 2810346317, email: nikolakakis@phl.uoc.gr
- π. Μιχαήλ Πατεράκης:** *Δρ. Θεολογίας*
τηλ. 2810254234
- Παλιούρας Αθανάσιος:** *Ομότ. Καθηγητής Βυζ. Αρχαιολογίας Παν/μίου Ιωαννίνων*
τηλ. 6938325225, email: athanasiospaliouras@yahoo.gr
- Παπαηλιάκης Μιχαήλ:** *Γεωπόνος, Τ.Ε.Ι. Κρήτης*
τηλ. 2810260044, email: papailiakis@staff.teicrete.gr
- Πατρώνα Θεοδώρα:** *Δρ. Αγγλικής Φιλολογίας*
τηλ. 6972868081, email: tpatrona@gmail.com
- Περισυνάκη Ευγενία:** *Φιλόλογος, Δρ Πανεπιστημίου Κρήτης*
τηλ. 6972395503, email: eugeniap@ath.forthnet.gr
- Πλαίτης Αντώνιος:** *Καθηγητής Βυζαντινής Μουσικής, Πρωτοψάλτης*
τηλ. 6977150078, email: akplaitis@gmail.com
- Πυργιανάκης Ηρακλής:** *Αρχιτέκτονας Μηχανικός*
τηλ. 2810288000, 6936910128, email: iraklis@otenet.gr
- Σάββας Δημήτριος:** *Προϊστάμενος Βικελαίας Δημοτ. Βιβλιοθήκης Ηρακλείου*
τηλ. 2810331284, email: minasgeor@gmail.com
- Σγουρός Οδυσσέας:** *Αρχιτέκτονας, Αντιπρόεδρος Τεχνικού Επιμελ. Ανατολικής Κρήτης*
τηλ. 6944240699, email: osgouros@gmail.com
- Σμυρνάκης Ζαχαρίας:** *Φιλόλογος*
τηλ. 2810244084, email: zaxarias_smirnakis@yahoo.gr
- Σπυριδάκης Μιχαήλ:** *Περιβαλλοντολόγος- Ψηφιακός Χαρτογράφος*
τηλ. 6932311115, email: mixspri@yahoo.gr
- Σφακιανάκης Μιχάλης:** *Δικηγόρος*
τηλ. 6937005000, email: m.a.sfakianakis@hotmail.com
- Τζιρτζιλιάκης Ευτύχης:** *Συλλέκτης, ερευνητής*
τηλ. 6973884033
- Τζωράκης Γεώργιος:** *Αρχαιολόγος*
email: tzorakis_g@yahoo.gr
- Τρούλης Μιχαήλ:** *Ιστορικός, Συγγραφέας*
τηλ. 2831028457, email: arisvi@hotmail.com
- Τσερεβελάκης Ιωάννης:** *Φιλόλογος, Θεολόγος, Πρωτοψάλτης*
τηλ. 6944762250, email: tserevelakis@gmail.com
- Τσικνάκης Κωνσταντίνος:** *Ιστορικός, Ερευνητής Ινστιτ. Ιστορικών Ερευνών Εθν. Ιδρ. Ερευνών*
τηλ. 2107273639, fax. 2107273629, email: ktsikn@eie.gr
- Φραγκάκης Μάριος:** *Διευθυντής Οδοντιατρικής ΠΑ.Γ.Ν.Η.*
email: fragakis.m@gmail.com
- Χριστοδούλου Χρήστος: *Δημοσιογράφος, Συγγραφέας*
τηλ. 6944269866
- Ψιλάκη Έφη:** *Αρχαιολόγος, δρ Πολιτισμικών και Κοινωνικών Επιστημών Παν/μίου Κρήτης*
τηλ. 2810342479, email: efi1610@hotmail.com

ΧΟΡΗΓΟΙ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Περιφέρεια Κρήτης

τυποκρετα

Ευχαριστούμε το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο Αθηνών για τη βοήθειά του